

VIRRAN

01/2022
PÄIJÄLÄN
KYLÄLEHTI

varrelta

Hyvää Pääsiäistä!

PÄIJÄLÄ
Kylä virran varrella

VIRRAN varrelta

1. Pääkirjoitus ja sisältö
3. MM-Rallin erikoiskoe
4. Soraralli Päijälässä
4. Kylän entiset kauppakiinteistöt
5. Liukasta Laskiaista
7. Talvisia seikkailuja Päijälässä
11. Kuka huolehtii kenestä
12. Muutamia muistikuvia taiteilija Niilo Suojoesta
13. Muistattakos vielä..?
15. Vuoden 2022 vihannes ja yrtti on valittu
17. Päijälän tapahtumia ja kesähommia
18. Synttäriskareita
18. Vanhojen kirjojen näyttely
19. Pääsiäinen tulla saa
21. Tapahtukoon Jumalan tahto
22. Täyden kuun valossa
22. Vanhan valokuvan tunnistus ja karhun kallo

5 Liukasta Laskiaista

7 Talvisia seikkailuja Päijälässä

Pääkirjoitus

Arvoisa lukija!

Istun sunnuntaiamuna sekavin tuntein pöydän ääressä katsellen aurinkoista lumihankea ulkona pellolla. Se kimaltelee tuoden mieleen toivoa vastapainona Ukrainassa pian neljä viikkoa jatkuneille synkille sotautisille. Välillä miettii, voiko tämä olla totta. Olisiko tämä sittenkin vain pahaa unta. Ei ole. Entä sitten, mitä on edessä. Mitä minä voin tehdä?

Noin kaksi mennyttä vuotta ovat elämäämme suoraan tai välillisesti vaikuttaneet erilaiset tiedot koronatilanteesta ja sen vaikutuksista meihin yksilöinä, koko yhteiskuntaamme ja ihmiskuntaan sekä inhimillisesti että taloudellisesti. Nyt uutisten sisältöä ovat hallinneet lähes 100-prosenttisesti Venäjän hyökkäys Ukrainaan.

Omassa pienessä päässäni yritän jotenkin ymmärtää, miten ihminen / ihmiset pystyvät puhumaan – suustaan päästämään – päivästä päivään muuttuvaa valetta totisella naamalla. Todella, maskit ovat tippuneet! Ihminen on osoitta-

nut pahuutensa. Kenenkä sanaan voi luottaa? Yhteiskuntamme johto joutuu nyt tämän kriisin keskellä miettimään, mihin voimme jatkossa turvata, jos mihinkään ihmiseen tai ihmisen luomaan. Presidentti Kyösti Kallio aloitti itsenäisyyspäivän rukouksella kansakuntamme ollessa kriisin keskellä 1939 näin: ”Taivaallinen Isämme, katso armossasi kansamme puoleen. Sinä olet luonut sen ja rakastat sitä. Sinä näet, että se on mitä suurimmassa vaarassa. Siksi rukoilemme sinua, Herra, auta meitä hädässämme äläkä anna meidän hukkua.”

Tuo rukous on mitä ajankohtaisin nyt Ukrainassa, mutta se on ajankohtainen nyt ja aina myös meille täällä Suomessa. Jumala vastasi tuolloin ja vastaa tänäkin päivänä. Parempaa turvaa ei ole saatavilla. Turvautuminen Jumalaan ei kuitenkaan vapauta meitä tekemästä inhimillisesti sen, mitä voimme. Siksi myös Ukrainan kansa taistelee ja meidän muiden osamme on auttaa mahdollisuuksiemme mukaan.

Aurinko on jo noussut aamupalataun jälkeen korkeammalle. Valoa riittää! Se avaa eteeni tulevaisuuden. Tuleen ei kannata jäädä makaamaan. Katse eteenpäin ja siihen, mihin me täällä kylällä voimme tarttua ja vaikuttaa. Ja mahdollisuuksia on. Uusiakin vanhojen lisäksi. Vielä, ainakin kerran, perinteinen Päijälän erikoiskoe ajetaan 6.8. Kylän yhdistykset ovat tehneet päätöksen toimia erikoiskokeen järjestäjänä, mikäli sopimukseen AKK-Sportsin kanssa päästään. Uskon sopimuksen syntyvän ja toivon kaikkien entisten ja monien uusien kylän asukkaiden ja ystävien mukaantuloa nauttimaan taas yhdessä tekemisestä. Samalla turvaamme kylän yhdistysten toimintaedellytyksiä jatkossa ja kylän kehityshankkeiden jatkuvuuden.

Tätä kirjoittaessani on toteuttamisen alla myös Elinvoimainen Päijälä 2015-25 -suunnitelman neljäs ja viimeinen tukijalka, monipalvelukeskuksen hankinta. Uskon, että tätä lehteä lukiessasi, kauppa kiinteistöstä on saatu päätökseen ja sen kunnostaminen ja palveluiden kehittäminen lähtee liikkeelle. Se on sitten oma juttunsa ja siitä enemmän tulevaisuudessa. Monipalvelukeskuksen hankinnan myötä Elinvoimainen Päijälä 2015-25 -suunnitelma on oleellisilta osiltaan toteutunut ja katse on sitten käännettävä vastaavaan hankkeeseen 2025-35. Tapahtui maailmalla tai meillä Suomessa mitä tahansa, me istutamme täällä Päijälässä omenapuita -kuten Luther on sanonut- ja nostamme päämme ylös ja suuntaamme katseemme rohkeasti ylös ja tulevaan. Elämä jatkuu ja sillä on yhdessä ponnistellen meille paljon lisää annettavaa!

Haluan toivottaa lukijoille siunauksellista Pääsiäisen aikaa. Muistetaan, että Kristus kuoli pääsiäisenä parituhatta vuotta sitten ristillä sovittaakseen Isänsä, Jumalamme tahdon ja suunnitelman mukaisesti niin sinun kuin minunkin synnit. Hän nousi kolmantena päivänä kuolleista voittaen kuoleman ja ilmestyi sen jälkeen opetuslapsilleen rohkaisten ja opettaen heitä, kunnes nousi ylös taivaaseen. Siellä hän rukoilee sinun ja minun puolesta, kuten myös jokaisen Ukrainan sodassa ja sodasta kärsivän puolesta.

Hannu Lahtinen

Virran Varrelta - Päijälän kylälehti, 01/2022.

Virran Varrelta -toimituskunta: Hannu Lahtinen (päätoimittaja), Leena Bragge, Riitta Hellqvist, Hannu Järvinen, Ulla Lahtinen, Risto Lehto, Mirkka Lempiäinen, Anita Ojala, Aino Ruokola, Kaija Taival, Merja Åkerlind

Julkaisijat: Päijälän kristillinen yhdistys, Päijälän seudun kyläyhdistys ja Mäkimaan Muhku

Lehden taitto: Mirkka Lempiäinen

Painatus: Padasjoen kirjapaino. Painetaan 4 krt. vuodessa.

Yhteystiedot: Päijälän kristillisen yhdistyksen puheenjohtaja Hannu Lahtinen, 0500 304769, hannu.lahtinen@paijala.fi

Päijälän seudun kyläyhdistyksen puheenjohtaja Leena Bragge 040 8326131, leenaobragge@gmail.com

Mäkimaan Muhku: Risto Lehto, rhlehto1@gmail.com

Kansikuva: Japanilais-amerikkalainen Joseph Hawkins-Kinebuchi virkistäytymässä avannossa Tuomaalan rannassa Pitkällävedellä.

Kuva: Ronja Mäkinen

MM-RALLIN ERIKOISKOE

ajetaan jälleen Päijälässä elokuussa

Kylämme suurin yhteisponnistus, MM-Rallin erikoiskokeen järjestäminen, on taas tarjolla elokuun ensimmäisenä viikonloppuna. Ajopäivä Päijälässä on lauantai 6.8.

Kylän yhdistykset ovat päättäneet ottaa järjestämisvastuun, joskaan sopimusta ei vielä ole tehty Suomen rallin järjestäjän AKK-Sportsin kanssa. Uskomme sen syntyvän edellisten vuosien tavoin ja kaltaisena, joskin neuvoteltavaa puolin ja toisin saattaa tuoda esimerkiksi maailmantilanteen aiheuttamat hintamuutokset. Kylän yhdistykset sopivat yhteisessä kokouksessa 13.3. rallin järjestämisestä edellisten vuosien periaatteiden ja vastuunjaon pohjalta. Allekirjoittanut aloittaa neuvottelut AKK-Sportsin kanssa. Alustavasti on keskusteltu myös Oriveden Urheiluautoilijoiden kanssa heidän osallistumisestaan edellisten vuosien mukaisesti.

Rallin järjestämisen onnistumisen edellytyksenä on aiempien vuosien tavoin hyvä yhteistyö ja myötämielisyys maanomistajien kanssa, joiden maa-alueita tarvitaan katselualueiden, kulkureittien ja parkkipaikkojen toteuttamiseen reitin varrella. Rallin toteuttaminen onnistuneesti ja viranomaisten vaatimusten mukaisesti edellyttää reitin varteen jälleen noin 130-140 henkilöä, lipunmyyntiin noin 30 henkilöä, parkkialueille liikenteenohjaukseen 20-25 ja myyntipisteisiin 60-80 henkilöä. Tämä tarkoittaa, että meillä tulee rallipäivänä 6.8. olla töissä noin 260-280 henkilöä. Lukumäärät täsmentyvät, kun lopulliset päätökset tehdään mm. myyntipisteiden lukumäärästä, saadaan viranomaisten päätökset reitin varrelle tarvittavasta porukasta ja AKK-Sportsilta tiedot lipunmyynnin toteutustavasta tänä vuonna.

Mutta ralli ei ole vain tuo rallipäivä, vaan sitä ennen tarvitaan porukkaa mm. raivaamaan ja rakentamaan katselualueet, kulkureitit, myyntipisteet jne ja sitten rallipäivän jälkeen purkamaan rakennelmat ja siivoamaan alueet. Rallin suunnittelu alkaa tässä kuussa ja rakentaminen noin kuukausi ennen rallipäivää.

Hyvä lukija, olet sitten ennen ollut mukana tai nyt mietit osallistumista vuoden suur tapahtumaan Päijälässä, ota rohkeasti yhteyttä alla oleviin yhdistysten puheenjohtajiin tai Marja Ikoseen. Katsotaan sitten yhdessä, mikä paikka/työtehtävä sinulle sopii parhaiten, jos se ei ole sinulle etukäteen selvillä. Jokaista tarvitaan!

Erikoiskoe 11	Päijälä 11	MM-sarja	lähtö 8.08	pituus 20.30 km
Erikoiskoe 15	Päijälä 15	MM-sarja	lähtö 15.38	pituus 20,30 km

Erikoiskokeiden välissä ajetaan vetomiesluokka.

Rallireitti: Liehantie – Sappeentie – Päijäläntie suljetaan kaikelta liikenteeltä aiemman käytännön mukaisesti klo 5.08 ja avataan kaiken mennessä aikataulun mukaisesti noin klo 18.00. Tiedot ovat vahvistamattomia.

Lisätietoa rallin järjestämisestä kylän eri tiedotuskanavien, perustettavien WhatsApp-ryhmien kautta.

Mika Liehu	Metsästysseura	0500187180	mika.liehu@elisanet.fi
Leena Bragge	Kyläyhdistys	0408326131	leenaobragge@gmail.com
Risto Lehto	Mäkimaan Muhku	0505952051	rhlehto1@gmail.com
Marja Ikonen	Rallisihteeri	0405247944	marja.ikonen@pajjala.fi
Hannu Lahtinen	Rallikoordinaattori	0500304769	hannu.lahtinen@pajjala.fi
	Kristillinen yhdistys		

Ralliterveisin Hannu Lahtinen

HÄN ON SORATEIDEN VIRTUOOSI..

Soraralli Päijälässä 22.1.2022

Kuhmoisten soraralli ajettiin Päijälässä 22.1.22 aika lailla kesärallin reittiä. Kisaan ilmoittautuneita oli 142. Kylän oma kuski Jarkko Sihvo oli luokkansa 3:s ja yleiskilpailun 9:s.

Hyvä Jarkko!

*Kuvassa Päivi Raskinen ja Leevi kannustamassa.
Kuva Mikko Santanen*

KYLÄN ENTISET KAUPPAKIINTEISTÖT

Kylän katukuvaan on odotettavissa kesän aikana pieniä muutoksia.

Sekä entinen osuuskaupan rakennus että vieressä oleva Anola-Pukkilan kiinteistö, jossa muinaisessa menneisyydessä oli yksityiskauppa, ovat vaihtaneet omistajaa.

Jaska Ruokola, joka jo kerran omisti ”osuuskaupan”, osti sen takaisin itselleen. Talo on vain vuosien aikana pääsyt huomattavan huonoon kuntoon. Ruokola on nyt talven aikana siivonnut ja raivannut entistä kauppatilaa, jonne hän suunnittelee avaavansa kirpputorin mahdollisesti jo kesän alussa. Aluksi se olisi avoinna viikonloppuisin, mutta heinäkuussa loma-aikoina joka päivä. Tältä suunnitelmat näyttävät tällä hetkellä. Pihapiiri olisi myös kylän tapahtumien ja torien käytettävissä.

Päijälän seudun kyläyhdistys, Päijälän kristillinen yhdistys ja Mäkimaan Muhku ovat tätä kirjoitettaessa päätyneet yhdessä hankkimaan kylän toisen entisen kaupan jo kyläsuunnitelmassa mainituksi ”monipalvelukeskukseksi”. Tukea on haettu ja positiivinen päätös saatu Maaseutu-rahastosta Vesuri-ryhmän kautta. Ajatuksena on myös, että siellä pidettäisiin esillä tukinuittoon ja tukkilaiskulttuuriin liittyvää aineistoa. Olli ja Risto Lehdolla on valtava kokoelma tukkilaismateriaalia, jonka he ovat luvanneet lahjoittaa kylän yhdistyksille, jos tilat löytyvät. Melontareittimähän oli sodan jälkeen aina 1960-luvun alkuun asti tukkien uittoväylä ja kylämme koski sen keskeinen osa. Siinäkin mielessä paikka olisi erinomainen.

Suunnitelmat ovat siis vielä aivan alkuvaiheessa, mutta onhan hyvin suunniteltu puoliksi tehty. Jatkuu ensi numerossa...

Lähtötunnelmia Päijälässä.

LIUKASTA LASKIAISTA - tai sitten ei

”Yritin parhaani ja katsoin, mihin se riittää” Näin totesi naisten sarjan kakkonen Päijälän hiihtokisoissa laskiais-sunnuntaina. Terhi Ratalahti valitteli, ettei sprintti oikein ole hänen matkansa.

Lasten sarjoissa koettiin täydellinen kilpailijakato. Lähtitienoon lapset olivat ilmeisesti lähteneet viettämään hiihtolomaansa vähän kauemmas. Missähän lienevät olleet nekin lapset, jotka treenasivat hiihtoa kilpailujen aattopäivänä, Leppäkosken pellolla?

Aikuisiakaan ei kisapaikalla pyörinyt viime vuoden malliin. Mäkimaan Muhkun talkoolaisten valmistamia linnunpönttöjä riitti lopulta harrastajasarjalaisille ja vähän muillekin. Jotkut, kuten kisapomo Risto Lehto, olivat hoitaneet oman liikuntasuorituksensa jo lauantain puolella.

Naisten sarjan kolmonen Sari Nurminen arveli, että väkeä vähensi koronamääräysten helpottaminen. ”Vuosi sitten tänne tulossa oli kielletyn hedelmän maku. Mutta ei me oikeasti tehty mitään rikollista.”

Väitteessä voi piillä ainakin puoli totuutta. Laski-aishiihdoista 2021 ei voinut julkaista ihan totuudenmukaisia kuvia edes kylälehdessä, koska ne olisivat paljastaneet kokoontumisrajoitusten ylittyneen reippaasti. Nyt päästiin kahvioonkin turisemaan porukalla ja nauttimaan samalla laskiaispullia. Kansainvälistä makua tapahtumaan toi tee, jota Sara Lahtinen myi partiolaisten tulevan, Etelä-Koreassa järjestettävän jamboreen hyväksi.

Osa väestä viipyi laavulla, missä Ikosen Jokke piti tulta. Makkaroitten paistamista odotellessa voi perehtyä Lehdon Ollin perinnesuksiin.

Ylä- ja alamäki pulmina

Kilpailuladun pahaksi paikaksi osoittautui ensimmäinen ylämäki, jonne Muhku Magazinen toimittaja Matti Santanen oli osannut mennä kuvaamaan polvillaankävijöitä ja risun taakse livahtaneita suksia. Åkerlindin Raimo ja setänsä Martti tunnustivat syyksi voimien väärän jakamisen eli liian innokkaan lähdön. Toiseksi pahaksi paikaksi Mara ja muutama muukin moitti laskeutumista Pirtin kentälle. Pienikin mäki on ongelma, kun siihen

liittyy mutka.

Velipoika Matti Å. osoitti nousevaa kuntoa; aika kuuden kilometrin matkalla parani viimevuotisesta neljä minuuttia. Tiukin taisto käytiin yli 80-vuotiaitten miesten 3 kilometrillä, sillä Olli lehto voitti Lauri Laakson vain 33 sekunnilla. Laakso valitteli luiston olleen oikein hyvä – taaksepäin. ”Ladulla oli pelto-osuudella yllättävän paljon lehtiä.”

Tyyli vapaa

Terhi Ratalahti oli järjestänyt itselleen vapaan, jotta tänä vuonna pääsisi kilpaladulle. Reijo-puoliso oli niin kehunut viimevuotisista tapahtumista. Terhi yrittää osallistua kaikkiin kylätapahtumiin, kun kerran sellaisia järjestetään ja samalla saa tilaisuuden tavata tuttuja.

Karvapohjasuksien myötä tyyli oli perinteinen, vaikka luisteluaskeliakin tuli otetuksi. ”Ei kai suoritusta hylätä, kun tyylistä ei puhuttu mitään etukäteen?” kyseli Terhi maalissa. Lämmin mehumuki käsissään hän kertoi harrastaneensa pitkiä hiihtomatkoja. Takana on monta 50-kilometristä Finlandia-hiihtoa, mutta 65-kilometriset hän on jättänyt väliin.

”Tykkään hiihtää yli kaiken. Olen tänä talvena sivakoinut Huokosen Unton tekemää latua Niittylästä Neulajärvelle ja Lumpussuolle. Mäkimaastakin hiihtelin Neulajärven kautta Reijon kanssa kotiin päin, mutta sillä kertaa jäällä oli valitettavasti vettä.”

Kohta oli aika hakea oma linnunpönttö ja palkintopytty.

Teksti ja kuvat: Merja Åkerlind

Palkintoja oli jakamassa Mäkimaan Muhkun Risto Lehto.

Naisten kisan Terhi Ratalahti on nauttinut hiihdosta koko talven.

Yllä: Veljekset Martti ja Matti ottivat ladulla mittaa toisistaan. Alla: Jaska Santanen ja Nooa kelkkailemassa.

TALVISIA SEIKKAILUJA PÄIJÄLÄSSÄ...

Pitkävedessä kalat tiukassa tänä talvena

Lassin matikka

Läpivuoden mökkiläisenä Päijälässä aikaa ja eläkepäiviä viettävä Lassi Matikainen kertoi, että kovasta yrityksestä huolimatta ei talvikalastus ole tuottanut tulosta. Vasta maaliskuun ensimmäisenä päivänä kevään jo osoittaessa selviä merkkejään tuli ensimmäinen saaliskala. Madekoukusta löytyi 1,98 kg painava made. Kalakeittoonhan kala mökillä käytetään.

Lassi on kalastanut Päijälässä jo 1960-luvulta lähtien isänsä opissa. Samat menetelmät ja talvikalastusvälineet ovat vielä nykyisinkin käytössä. Joka talvi kun hän on yrittänyt kalastaa on saalista tullut, mutta ensimmäisen kerran saalis odotutti näin pitkään.

Unton isot kalasaaliit

Unto Huokonen kalastaa enimmäkseen Pukara- ja Saarijärvellä; pilkkiminen on hänen lempiharrastuksensa. Hän sai Saarijärveltä pilkillä yli kiloisen ahvenen (1115g). Alkutalvesta kala ei syönyt, mutta varsinkin viime aikoina haukia on tullut naapureillekin jaettavaksi. Haukia hän kalastaa koukuilla ja myös verkoilla; suurin hauki tänä talvena on ollut 6-kiloinen.

Makkaranpaistoa

Uudehko mökkiasukas Marko Helminen kutsui kylän väkeä maaliskuisena lauantaina paistamaan makkaraa Pirtin laavulle. Puolentoista kymmentä ihmistä ottikin kutsun vastaan. Maailman ja kylän asioita saatiin taas parannettua ja uusiin ihmisiin tutustuttua. Esimerkillistä toimintaa!

Pieni Nuottasaari

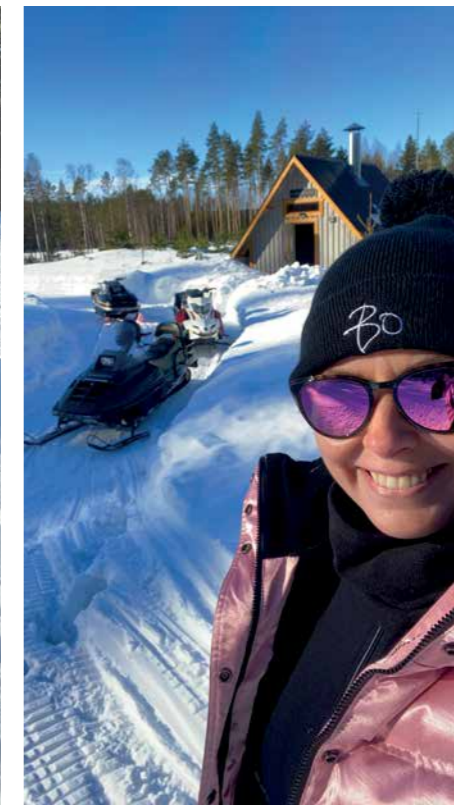
Lievejärvellä on pieni Nuottasaari. Valkamat kävivät laskiaissunnuntaina saarella retkellä ja nauttivat aurinkoisesta päivästä. He keittivät nokipannukahvit ja paistoivat makkaraa.

Oikealla: Makkaranpaistossa Mikko, Topias ja Eino Valkama sekä Lara. Vasemmalla: Kahvipannu tulilla ja ihana Lara nauttii nuotion lämmöstä.

Enon kanssa moottorikelkkasafarilla

Unto Huokonen vei siskontyttärensä Annen ja Kuittisen Maurin muutamaksi tunniksi n. 30 km:n moottorikelkkasafarille Oksjärveltä Pukaralle päin. Unto on rakentanut viime kesänä omille maille kodan, jossa paistettiin makkarat. Mukavaa oli!

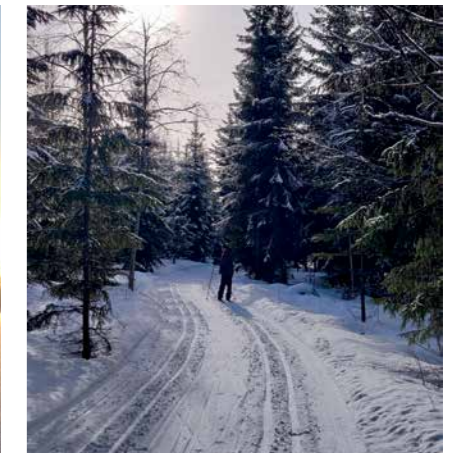
TALVISIA SEIKKAILUJA PÄIJÄLÄSSÄ...

Talvista retkeilyä

Päivi Korhonen ja Sanna Ruokola ovat tänä talvena oikein urakalla tutustuneet Päijälän ja lähiseutujen luontokohteisiin ja löytäneetkin hienoja paikkoja. He ovat tehneet mm. lumikenkäretken Luhtalasta Kutujärvelle, hiihtoretken Saaresjärvelle ja Unton latuja hyödyntäen Vuorijärvelle, josta hienot jyrkänne- ja jääpuikkokuvat ovat. Lisäksi parin muun naisen kanssa yön yli -retken Majaniemen laavulle Pukarajärven, Aulusjärven ja Kuoksenjärven kautta. Päivi sanoo perheensä liikkuneen lähes päivittäin suksilla tai lumikengillä, alkutalvesta jopa luistimilla. ”Päijälässä on joka paikassa upeita retkeilykohteita, kun vaan rohkeasti lähtee kohti metsää. Untolle ja Jarkolle iso kiitos laduista ja Jarkko Niemiselle Pitkäveden jääteistä!!” Päivi tiivistää.

Lunta on riittänyt...

Kuvien ottajat sivuilla 7-10:

Marko Helminen, Unto Huokonen, Päivi Korhonen, Pirkko Koskinen, Ulla Lahtinen, Päivi Raskinen, Johanna Virtanen, Hannu Valkama, Arla Vuorinen ja Ulla Välimäki.

KUKA HUOLEHTII KENESTÄ?

Kukaan ei tule toimeen ilman toista ihmistä. Toivomme olevamme hyviä toisillemme, että toisetkin olisivat hyviä meille silloin, kun joskus tarvitsemme heitä.

Tästä pääsenkin aasinsilta oman elämäni uudelle polulle, jota lähdin kulkemaan. Olin jo valmistautunut jäämään työttömyydestä eläkkeelle ensi vuoden puolella, mutta jostain syystä minulle annettiin vielä yksi työpaikka, jossa on mahdollisuus auttaa niitä ihmisiä, jotka ovat elämässään auttaneet muita. Omaishoitajat, jotka oman työn ohella tai kokoaikaisesti 24/7 ovat vuosikautia hoitaneet läheistään, tarvitsevat virkistystä ja vaihtelua kodin ulkopuolella edes joskus. Pirkanmaan Omaishoitajat ry Pioni auttaa avustusten ja lahjoitusten avulla omaishoitajia tapaamaan toisiaan vertaistukiryhmissä. Parin kuukauden aikana olen kuullut monia elämäntarinoita erilaisista omaishoitajista ja hoidettavista. Helppoa ei ole kenelläkään.

Omaishoitajien heikosta asemasta on puhuttu jo kymmeniä vuosia, mutta tuntuu siltä, että parannusta ei juurikaan tapahdu. Ennen vaaleja kuulee paljon lupauksia, mutta vaalien jälkeen äänet häviävät olemattomiin. Kuhmoisten Sanomat (16.2.2022 s.6) kirjoitti artikkelin Kuhmoisten vanhuspalveluista, joiden tuottajana toimii vielä Jämsän kaupunki. Ensi vuonna Pirkanmaan jatkaa vastuuta, vaikka jalka on jo tänäkin vuonna oven välissä Kuhmoisiin päin. Kunnat ja kaupungit huolehtivat hoidettavistaan, mutta usein hoitajat jäävät vähemmälle huolenpidolle tai jopa unohdetaan kokonaan. Kuhmoisissa ei vielä ole omaishoitajien vertaistukiryhmää –

ainakaan Pionin puolesta, mutta ehkä sekin asia korjautuu lähiaikoina, jos tarvetta on.

Minulla on ilo olla mukana myös suunnittelemassa omaishoitajien virkistystoimintaa omien kokemusteni pohjalta. Olen alustanut Paikallishistorialliseen muistelupiiriin keskustelun aiheesta harrastajateatteri. Ideoimme konsertteja, kesäjuhlia ja teatterimatkoja. Näin korona-ajan jälkeen jo parin tunnin yhdessäolo kahvikupin ääressä on kallisarvoinen. Pioni-perhe on lämmin, toisistaan välittävä joukko vapaaehtoistyöntekijöitä, joista vain muutamalle maksetaan pienimuotoista palkkaa. Tunnen olevani kotonani yhdistystoiminnassa, jossa rahasta on aina puute, työntekijöitä ja aikaa aina liian vähän, mutta huumoria riittää jokaiselle päivälle.

Meillä Päijälässä pidetään ikääntyneistä hyvää huolta. Yksinasuvilla on perheenjäsenissä tukijoukot. Myös naapurit alkavat huolestua, jos joku ei näy hetkeen pihapiirissä tai ei vastaa puhelimeen. Kai meille jokaiselle keski-ikä yllättäneelle tulee välillä mieleen oma vanheneminen ja selviytyminen sitten, kun ei enää jaksaa kaikkea tehdä. Kuka minusta sitten huolehtii ja välittää. Mihin minä joudun, jos ei ole ketään hoitamassa. Onneksi minulla on pikkusisko, joka aina välillä muistuttaa: ”Asioilla on tapana hoitua.”

Teksti ja kuvat: Leena Bragge

Leena Bragge

Leena Orvokki Bragge o.s. Ruokola s. 1958 Kuhmoisissa. Lapsuuden vietti Toivonkummulla Pukarajärven rannalla. Kävi Leppäkoskella kansakoulun, Kuhmoisissa oppikoulun, Ulvilassa Emäntien karjatalouskoulun ja sai lopultakin valkolakin Tampereen aikuislukiossa vuonna 2015. Asunut mm. Porissa ja Tampereella. Maajalle nykyään Nokialla. Hankkinut elantonsa tekemällä erilaisia ”konttorirotan” hommia. Kaksi aikuista lasta ja yhden pojan mummu. Harrastaa lukemista, musiikkia, käsitöitä ja kirjoittelua. Ratsastus ja melonta olisi ”parhainta”, jos vain aika riittäisi. Viime vuosina yhdistystoiminta on tullut mukaan. Leena on ollut Päijälän Seudun kyläyhdistys ry:n pj. vuodesta 2017 ja on tämän vuoden töissä Tampereella Pirkanmaan Omaishoitajat ry Pionissa järjestösihteerinä.

MUUTAMA MUISTIKUVA

taiteilija Niilo Suojosta

Kouluaikoina 1950-luvulla näin Suojoksi mainitun miehen muutamia kertoja liikennöitsijä J. Kuoppalan Leppäkoskelta Orivedelle liikennöivässä ”sekajunassa”. Tarkemmin sanottuna lyhyt linja-auto, jossa oli saman verran avolavaa korkeine laitoineen.

Orivedelle päin mentäessä kovaäänisesti keskusteluvalla miehellä oli mukanaan paperiin rennosti kääritty maalilta haiseva paketti. Aikuiset kertoivat sen sisältävän taiteilijan maalaaman, myyntiä kaipaavan taulun.

Oriveden suunnasta tullessa haju oli selkeästi toisenlainen. Olisiko ollut pöytä- tai jaloviinan. Ehkä hienompikin aineiden. En taitaisi erottaa niitä vieläkään.

Paremmiin tutustuin taiteilijaan keväällä 1961, kun tukkiuutossa saimme isän kanssa vonkapaikaksemme Leppäkosken Pitkäänveteen laskevan joen alaosan. Kaksistaan jouduimme miesten puutteen vuoksi ajoittain vastaamaan koko jokivarresta Ala-Lammista lähtien. Meidän tehtävämme oli päätoimisesti ottaa uitettavan sahatavaran joukosta kiinni puomit, joissa oli paksun kettingin mentävät reiät molemmissa päissä. Näistä puomeista muodostettiin toisiinsa kettingeillä sidottu lautta, jolla tukit voitiin vetää silloin jo moottorivetoisella varparilla toiseen päähän Pitkäävettä. Ei suoraan hinaamalla, vaan ankkurilla ja noin pari-kolmesataa metristä vajeria rautaveneen keskelle sijoitetulle moottorin pyörittämälle rummulle kelaamalla.

Viivymme paikalla parisen viikkoa ja olimme Suojoen kanssa tekemisissä päivittäin. Olimmehan hänen tontillaan suurimman osan ajasta. Ellemme sitten olleet selvittämässä ylempänä virrassa esimerkiksi nykyisen Ainonsillan paikkeilla tapahtuneita ruuhkautumia. Väkeä oli liian vähän, kuten jo edellä muistelin. Suojoki toi meille useinkin kahvit joen rantaan ja kutsui muutaman kerran sisälle taloonkin. Kova hänellä oli ääni, kuten muistin koulupoika-ajoilta Kuoppalan autossa. Ehkä ajoittain vähän turhankin kovaa ”melskaamista”. Talon sisätilat kaiken kaikkiaan olivat ensikertalaisille aika hämmäntävät. Kattomaalaukset, takka, huonekalut ym.

Kerran hän jutteli, että hän on aina syönyt ihan tavallisia ruokia. Avioliiton alkuaikoina nuori vaimo yritti tarjoilla hienoja ”räättejä”, kuten isäntä sanoi, mutta kun hän heitti ne muutaman kerran seinille, niin kyllä rupesi tulemaan tavallisia lihapullia. Näin hän kertoi, ja saattoi olla vähän peräkkäin, kun miestä oli jonkun aikaa kuunnellut.

Joen penkkaan Suojoki oli rakentanut maan alle saunan, että sen erottui rinteestä oikeastaan vain joen puolella olevasta sisäänkäynnistä. Kattonurmikolle taiteilija oli muovannut betonista ilmanvaihtotorven vajaan

metrin korkuiseksi epämääräisesti katkenneeksi, aidon näköiseksi kelopuuksi, jonka katkennut runko-osa makasi ruohikossa luonnollisen näköisesti. Suojoki kertoi, että hän on useammallekin uittojätkälle tarjonnut jotain rahsummaa, jos yhdellä kirveellä katkaisee tuon kannon. Yksi mies hänen kertomansa mukaan ei heti hoksannut jekkua ja lopetti ensimmäiseen kirveen iskuun.

Itse otin sen uiton aikana useammankin öisen torkun sittemmin puretun ja nyt kai taas rakennetun saunan pukuhuoneen penkillä.

Suojoki raivaili siinä joen rantoja ja luonnosteli järven ja jokisuun maisemien maalauksiaan ja kertoi suunnitelmistaankin. Riihigalleriakin oli vasta haaveena. Hän kertoi meille ja ihan selvin päin, suuresta ja kohoava herättävästä työstään, jonka hän maalaa, kun hän saa riittävästi nimeä. Maalaus kuvaisi tositahtumaa Helsingin Eläintarhan alueella, kun valkoinen kenraali Mannerheim ammuttaa kansalaissodan loppupuolella nuoren tytön. Suojoki väitti, että hän on lapsena ollut itse näkemässä tällaisen tapahtuman.

Kutsuimme morsiameni kanssa (tai oikeastaan morsiamen vanhemmat) Suojotet häihimme Pirtille muiden kyläläisten mukana. Hienoisena toiveena oli, että taiteilija tulisi paikalle vaimonsa kanssa joku työnsä kainalossaan. Olohuoneemme seinällä on Niilo Suojoen maalaus tutusta Leppäkoskesta myllyineen sillalta päin katsoen.

Suojolla oli autokin 1960-luvulla. Peugeot 403. Sen aikaisella systeemillä farmarista parin vuoden ajon jälkeen henkilöautoksi rekisteröity kolmiovinen sininen hienous. Taiteilija, kuten tunnetaan, ei ajanut itse. Liekö hänellä korttiakaan. Vaimo toimi kuskina. Auton osti sittemmin Viljo Ågren, jolta se siirtyi moottorivaivaisena veljelleni Olli Lehdolle. Auto on edelleen Ollin vapaa-ajanmaan ”romuttamossa” entisöijille vielä unelmana.

Teksti: Risto Lehto

MUISTATTENKOS VIÄLÄ..?

Nin meinaan Päijälän poijjaat ja vähä muukkin. Kun oltiin nääs semmosia kymmenen ikävualen molemmin pualin tossa 50- ja 60-lukujev vaihteessa. Muutamana vuatenä oltiin leirillä siälä Pukarajärven päässä Särkän-pohjassa. Meittiä suuria ikäluakkia kiinnosti semmonen isompi juttu, mikä pilettiin Partaharjulla. Voivat pittää viäläkin - emmää tiälä. Mutta tää oli meitille melkeen sama juttu. Se oli kai toi mun eno, Karimaan ETVI, mikä tän oli kekannu. Ja Toivonkummun maalle saanu järjes-tyyyn hyvän paikan. Se oli semmosta kuivaa kenturaa ja sitte viälä hyvä uimarantakin. Kolmepäiväsiä leirit tais olla, ettei siinä ny kotoikävä kerinny tulleen.

Vinkiältäkin leirille

Aletaas ny alusta. Mun koto oli Vinkiällä, Länkelmä-jen pualella. Järvensivu, sano. Mutta äiteni oli kotosin Papulasta, meinaan nääs melkeen Särkänpohjal likeltä. Ja ETVI siitä viärestä, Karimaalta. Ylleensä Päijälässä oli paljo meitin sukua - jokkut läheisiä ja jokkut vähä kaukasempia. Nin että tuttuja vähintäänkin. Siälä käytiin sukuloimassa ja melkeen joka suvena Rukoushuaneen kesäjuhliissa. Nyk kun toi leirijuttu alko, nin ETVI sitä meilläkin puhu ja sano, että saa sinne tulla Vinkiältä me ja meitin kaverit. Tarkotan ny sitä, kun mun ja veljeni ja Särkijärven Riston se tiätenkin halus sinne, kun oltiin lähisukulaisia. No mehän ruvettiin värvään lähinaapurien poikia mukkaan. Nin siitä Jokelasta heti lupas Jukka ja Seppo. Koivulan Laurin kanssa meni vänkäämiseks. Me selitettiin kauppa-autolla, että se on ihan kunnolista meininkiä, uskonnollistakin. Laurin äite pilkkas, että menkää kirkkoon, jos jumalansannaa tarttee kuulla. Naapurin Hetakin meinas, että semmoset leirit on ihan turhia.

Mää sitte samana ehtoonä vein Hetalle lämpimäisriä-vän ja se keitti kahveet. Kum mää lählin kotio, nin sehän lykkäs mulle 50 markkaa. Leirirahhaa meinaan. Sano, ettei hän ny tosissaan leirijuttuja halveerannu. Halus olla muuton sammaa miältä Koivulan väjen kanssa. Toi 50 markkaa oli sitä vanhaa rahhaa, mikä sitte 1963 muuttu 50 penniks.

No mutta sitte me saatiin viälä noi Pajusen pojakkin, Jorma ja Pekka mukkaan. Siten ny varmaks muista, tuliko niilen naapurista Kuusiston Markku kans. Tais olla viimeinen vuasi, kun noi meitin opettajan poijjaat, Taivalahon Juhani ja Olavi tuli kanssa sinne. Ja olihan siälä Papulan Ainon veljenpojat, Lintruusin Pekka ja Reijo Vilpummäjeltä Tounaalta ainakin yhlen kerran.

Leirielämää

Kun sitte päästiin Särkänpohjaan sano, nin alettiin laittaa paikkoja kuntoon. Teltoja pystyyj ja poteroita kaivaan. Kun oli meinaan käsketty ottaan voita muk-kaan, nin sehän piti saala säilyyn. Kummasti se pysykin kylmänä pualem metrin syvysessä kuapassa. Se yks potero oli sitte vaikeempi. Kun nääs sen päälle laitettiin

riuku. Sen parempaa huusia ei tiätenkän meitillä ollu. Isommat poijjaat sen ohjaajan kanssa rakensi ja kyllä määkin viimesenä suvena olin yhtenä timpurina siinä.

Mutta annas olla. Ohjaajia siälä oli aina kaks. Miäs ja naispuolinen. Kai siks, että meitij jälkeen siälä pilettiin viä toinen leiri likoille. Me eka kerralla miätittiin, että menneks ne sammaan teltaan yäks. Ei menny, se miäs-puolinen nukku jossain teltassa meitin poikien kanssa. Yhtenä suvena ohjaaja nukku samassa teltassa, missä määkin. Ja se piäri. Mun miälestä aika noloo.

Tätä ronikkaa mää en ossaa kertoo aikajärjestyksessä. Mitä kun aikaa on kulunu yli kuuskymmentä vuotta. Meinaan, että näitä juttuja on sattunu eri vuasina, mutta mää laitan niitä tulleen sekasin. Yks juttu oli se kun noi Taivalahon pojat oli siälä. Nin me joskus iltasella ruvettiin kertoon kouluasioista. Päijälän pojat Leppäkos-ken koulusta ja opettajista. Me taas Puharilan koulusta. Mutta kunnei me voitu oikeen puhua siitä Taivalahosta, kun sen pojat oli kuulolla. Mää taisin sannoo, että se polttaa tupakkia. Pojat siihen, että "tiäläkkös varmasti". Sehäm meinaan opettaja Taivalahon Kalervo oli Päijälän Ossuuskaupan hoitajan poika ja sen emäntä Sirkka oli Ojasen tyttäriä.

Siältä Pukarajärven toiselta puolen tuli joku Lahnajär-ven poika - nimmee en muista. Mutta sillä oli kaverina joku Helsinkin sukulainen. Se puhu miälällä slangia. Jos sitä ärsytti, nin se sano: "Jukraviti skundi"! No, siitä tuli meitille semmonen kirosanav vastike. Kunnei aina-kan aikusten aikana oikeita ärräpäitä päästelty.

Ruakaa me saatiin Karimaalta. Eila kokkas sitä ja me sitte vuorollamme hajettiin sapuskat siältä. Neljä taikka viis meittiä lähti, kun niitä kantamuksia oli kumminkin jonkun verran. Muistan kun mää olin kerran porukassa ja mulle ei jäänykkän mitään kannettavaa. Yritin kaveril-ta saala eles soppakauhan, etten tyhjänä tu leirille. Ei se antanu ja kyllä siitä sitte jokkut nauro, että turhaan kävit.

Jollain kertaa ohjaaja esitti, että keksitääs jokkaisselle joku muu nimi kun oma. Vaikka joku sankarinimi. En kyllä muista ommaa nimmeeni, mutta serkkujani ETVIN poikia kun oli kolme, nin ne oli sitte Tupu, Hupu ja Lupu. Siten muista kuka oli mikäkin. Mutta niille oli tullu maaliman sivu Aku Anka, nin ne kekkas heti nää nimet.

Mitä opittiin?

No sitä teltojen pystytystä ja poteron kaivuuta tiätenkin. Ja teltoissa nukkumista. Mutta sitte sinne laitettiin lento-palloverkko ja sitä pelattiin välliin. Sej jälkeen meitillä Vinkiälläkin oli vähintään naru kahlen puun välissä ja lyätiin palloo siinä. Åkerlindin Pekka mulle opetti, että tehlään kepin päähän halkio ja siihen kun laittaa litteen kiven, nin siitä tullee linko. Pukarajärven tuli viskeltyä ussempi kivi. Kerran tehtiin kaaripyssyt ja lählettiin

mettästään. Ei ny oikeeta riistaa, mutta ohjaaja oli laitellu makkarapötkyjä puitten oksille ja niihin me koitettiin osua. Sitte me nuatioissa paisteltiin tikun nokassa niitä. Emmää ainakan ennen ollu tiänny semmosesta. Niistä nualista muistan, että kun ne meinaan jouluttiin tekkeen kasvavista lepän taikka pajun varsista, nin eihän niistä suaria saanu. Toppilan Kari löysi kaikista suarimman ja kyllä se tais parraiten osuakkin.

Mitäs ny?

Kyllä se on ninkin, ettei noita kaikkia kaveria ole enään elossakan. Ittekin olen ijältäni 73 vuotta. Mutta sillon täl-lön näkkee tuttuja nimiä ja tapaa ihan oikeesti jonkun. Mulla on kesämökki siälä Vinkiällä ja sinnehäm mää perheen kanssa kuljen siitä Leppäkosken läpi. Joskus kesäsin poiketaan Rukoushuaneella, kun se on tiäkirkkona ja sattuu joku olleen paikalla. Papulassa kyläillään, kun toi Reijon perhe on paikalla. Karimaa ei o enään kyläpaikka, kunnei ETVIN jälkipolvi ruvennu sitä pittää. Se "Leppäkosken kohinaa"- kirja on mulle tärkeä, kun ny paremmin tiälän, missä ne leirikaverit on asunu.

Teksti: "Järvensivun Hannu" - Hannu Järvinen, Mäntsälästä.

Kuva: Vanha postikortti, Ulla Lahtinen

VUODEN 2022 VIHANNES JA YRTTI ON VALITTU

Puutarhaliitto ja Kotimaiset kasvikset ry on valinnut jälleen vuoden vihanneksen. Se on tomaatti.

Tomaattia on Suomessa viljelty noin sata vuotta eli 1900-luvun alusta lähtien. Vuonna 1919 ilmestyneessä M. Hyvösen kirjoittamassa ”Kotipuutarhuri” -kirjassa ei vielä tomaattia mainita. Mutta on löytynyt pieni vihkonen v. 1921, jossa on 82 tomaattireseptiä, Ellen Nordenstrengin kokoama. V. 1933 ilmestyneessä ”Kodin Puutarha” -kirjassa se mainitaan. Kirjan on toimittanut Frans Salonen ja K. Jaatinen. Vuonna 1953 siitä tuli jo yhdeksäs painos. Sitä on käytetty myös oppikirjana. Tomaatista siinä on juttua kahdeksalla sivulla kuvineen. Vuosisadan aikana on ilmestynyt lukuisia puutarhakirjoja samoin kuin lukuisia uusia ruokakasvilajejakin.

Tomaatti on koisosakasvi ja sukua perennalle. Se on tullut jäädäkseen myös kotiviljelyyn. Meille maalaisille se sopiikin oikein hyvin. Se vaatii pitkän kasvuajan. Siemenet kylvetään maaliskuun lopulla ruukkuihin ja koulitaan sitten pari-kolme kertaa ennen istutusta lopullisille kasvupaikoilleen. Se vaatii voimakasmultaisen maan. Paljon valoa ja lämpöä se vaatii jo taimiasteella. Jos lämpö putoaa alle +7°, niin kasvu helposti keskeytyy. Kasvi ikään kuin puutuu, eikä lähde pian jatkaamaan kasvua.

Tomaattilajikkeita on nykyisin saatavana monenlaisia. Niistä voi jokainen viljelijä valita parhaan olosuhteisiinsa sopivan. Joka osaa antautua kasvatusharrastukselleen, voi sen myös helposti oppia. Jolla taas ei ole aikaa jokapäiväiseen kasvien hoitoon, voi tomaattinsa ostaa.

Tomaattia on käytetty erityisesti salaatteihin tai tarjottu lohkoina ruokapöydässä. Sitä voidaan käyttää myös esim. perunasosekeittoon.

Tomaatti-perunasosekeitto

- 1-1 ½ l vettä
- 3-4 tomaattia lohkoina
- 1 l perunakuutioita
- 2-3 sipulia

1. Keitetään kypsiksi.
2. Soseutetaan liemineen.
3. Maun mukaan suolaa, voita, tilliä (kevällä vuohenputken lehti)
4. Voidaan suurustaa: 1 kkp maitoa ja 2 rkl jauhoja

Arktiset Aromit ja Martat ovat tälle vuodelle valinneet vuoden yrtiksi vuohenputken.

Vuohenputki on sarjakukkainen putkikasvi. Se on leveälehtinen ja tiheäkasvuinen, leviää helposti matoksi puutarhoissa ja lehtomaisessa maastossa. Kukkavarren korkeus vaihtelee 30 - 100 cm.

(Karhunputki on vuohenputken matkija, korkeus 1,5 - 2 m ja esiintyy paikallaan yksittäisenä monivuotisen kasvina. Se ei myöskään ole myrkyllinen. Voidaan käyttää tee- ja keittiökasvina.)

Vuohenputken lehtiä käytetään salaatin tavoin keväällä, jolloin lehti on vasta ruusukkeena. Lehdestä voi hauduttaa myös teetä. Ruoka-aineena sitä voi käyttää keittoihin ja laatikkoruokiin, muhennoksiin ja paistoksiin. Lehdistä on rautaa ja C-vitamiinia. Lehtiä voi myös kuivata talven varalle.

Kansanlääkinnässä vuohenputkea on käytetty kihtiin, nivelvaivoihin ja virtsatievaivoihin. Sisäisesti yrttijuomana tai ulkoisesti kääreisiin.

Tekstit: Aino Ruokola, Vuohenputkipesto ohje Martat ry.

Vuohenputkipesto

- ½ dl pinjansiemeniä tai kuorittuja manteleita
- 2 valkosipulinkynttä
- mustapippuria, suolaa
- 1 ruukku tuoretta basilikaa
- 1 dl kiehauskattuja, hienonnettuja vuohenputken lehtiä
- 50 g parmesaanijuustoa
- 1 dl oliiviöljyä

1. Hienonna pinjansiemenet (tai mantelit) ja valkosipulinkyntset monitoimikoneessa.
2. Lisää vähitellen mustapippuri, suola, basilika ja vuohenputken lehdet.
3. Lisää joukkoon raastettu juusto. Lisää lopuksi oliiviöljy ja sekoita tasaiseksi.
4. Jos haluat ohuemman kastikkeen, lisää oliiviöljyä. Tarjoa kastike pastan tai leipien kanssa tai käytä sitä mausteena kastikkeisiin. Sopii myös viereisen sivun tomaattikeiton kaveriksi.

PÄIJÄLÄN TAPAHTUMIA KEVÄT-ALKUKESÄ 2022

To 7.4. klo 18 Raamattupiiri Rukoushuoneella (parillisten viikkojen torstaisin)

Pe 15.4. klo 12 Muhkun Pitkäperjantain juoksu Mäkimaassa

La 16.4. klo 16 Yhteinen pääsiäisateria Rukoushuoneella nyyttikestiperiaatteella, klo 18 Jeesus Nasaretilainen -elokuvasta pääsiäistapahtumat (n. 1,5 tuntia)

La 23.4. klo 13 Kirjapiiri Pirtillä: Maritta Lintunen, Boriksen lapset

Su 8.5. klo 15 Muhkun Äitienpäiväjuoksu Pirtiltä

Äitienpäivälounaasta ilmoitetaan huhtikuun lopulla, Seijan Pidot (www.paijala.fi, Päijälän fb-sivut, ilmoitustaulu)

La 14.5. klo 9-13 Kevättori Pirtillä

Ma 23.5. Kirjapiirin retki Hattulan Pyhän Ristin kirkkoon kimppakyydein (Anneli Kannon kirjan Rottien pyhimys innoittamana). Mukaan mahtuu muitakin kiinnostuneita (tied. Ulla Lahtinen 050 3245532)

Ti 31.5. Hyötykasvikerhon retki Kangasalle Arboretum Frickiin kimppakyydein. Mukaan mahtuu muitakin kiinnostuneita (tied. Maija Saarijärvi 040 5034557)

4.6.- 30.7. Tori sillan kupeessa lauantaisin klo 9-11

Ti 14.6. klo 18 Riihigallerian avajaiset, Naivistien näyttely

La 18.6. klo 13 Kirjapiiri: Kiti Pölönen, Ystävyiden ydinmehua

La 2.7. klo 14 Tiekirkon avajaiset: Elämälle – Lehaim! Niina Riskan taidetta

Kesähommia luonnon keskellä Gallerialla

Jos tykkäät leipomisesta, kahvinkeitosta, asiakaspalvelusta, myyntityöstä ja mukavista ihmisistä, niin olet oikea henkilö tähän puuhaan. Riihigalleria on Päijälän kulttuurin sydän. Kyläyhdistys on vuosien ajan hoitanut taiteenystävien kahvitukset. Olemme vuorotelleet kahviossa viikko kerrallaan.

Voisitko sinäkin irrottaa kesäsi viikon tai pari ja tulla joukkoomme? Tuotto tekijälle!

Lisätietoja Leenalta
040 832 6131

Seppo Pohja täytti 70 vuotta 7.3

Kyläaktiivi Seppo Pohja täytti 7.3. pyöreät 70 vuotta. Hän vietti merkkipäiväänsä lähinnä perhepiirissä. Päijälässä syntynyt Seppo on asunut täällä lähes puolet elämästään. Välillä hän asui Lahdessa kierrellen asentamassa springler-systeemeitä ympäri Suomea. Hän muutti eläkkeelle jäätyään takaisin kotikonnuilleen Hahmajärven rantaan Maija-Liisa-vaimonsa kanssa.

Aino Ruokola täytti 85 vuotta 12.3.

Aino on paljasjalkainen päijäläläinen, kyläaktiivi koko sukunsa voimin. Aino on ollut Toivonkummun emäntänä 19-vuotiaasta alkaen. Emännän töiden ja viiden lapsen kasvattamisen ohessa kaikenlaiset kulttuuriharrastukset ovat olleet hänen intohimonsa: kuvataide, musiikki ja lukeminen tärkeimpinä. Hän on maalannut tauluja, tekee käsitöitä, soittaa viulua, mandoliinia, kitaraa, kosketinsoittimia - kuulemma mitä vaan, muttei mitään hyvin. Hän hoitaa puutarhaa ja lukee kirjoja. Hän toimi kyläyhdistyksen puheenjohtajana 12 vuotta ja kylän kirjastonhoitajana hän on ollut vuodesta 2003 lähtien eikä eläkkeelle jääminen ole vielä näköpiirissä. Tulevaksi kesäksi Aino on suunnitellut Pirtille vanhojen kirjojen näyttelyä.

Vanhojen kirjojen näyttely

Pyrimme järjestämään kesällä ehkä heinäkuun alkupuolella näyttelyn vanhoista kirjoista. Jos joku haluaa tuoda oman vanhan kirjansa näyttelyyn, niin se on tervetullutta. Tarkempi aika ilmoitetaan myöhemmin. Näyttely pidetään Pirtillä. Yhteyshenkilö: Aino Ruokola 040-5359041. Asiaa ideoi kirjasto ja kirjapiiri

PÄÄSIÄINEN TULLA SAA

Pääsiäinen on suurin ja tärkein kristillisistä juhlista. Se kestää yli kolme kuukautta laskiaisesta helluntaihin. Pääsiäinen sanana on Mikael Agricolan keksimä, tarkoittaen pääsemistä paastosta, synnistä ja kuolemasta elämään. Laskiaisena ei lasketa vain mäkeä, vaan laskeudutaan kohti pääsiäistä ja valmistaudutaan siihen. Varsinainen pääsiäisviikko, hiljainen viikko, kestää palmusunnuntaista toiseen pääsiäispäivään, eli 9 päivää. Heräävän kevään juhla merkitsee hiljentymistä ja levähtämistä niillekin, joille juhlan hengellinen sanoma ei ole merkityksellinen. Meillä on Suomessa vuosisatojen saatossa syntynyt monenlaisia pääsiäisperinteitä. Usein emme tule ajatelleeksi mitä mikin tarkoittaa.

Mämmi

Pian joulun jälkeen ilmestyy kauppoihin mämmiroposia. Mämmi, tämä suomalaisten outo, tumma herkku vastaa juutalaisten pääsiäisen ajan happamatonta leipää. Kun Israelin kansa pääsi vapaaksi Egyptin orjuudesta, tapahtui heidän lähtönsä niin pian, etteivät äidit ehtineet hapattaa leipätaikinaa.

Mämmi on vanha karjalainen paastoruoka, jota nykyisin syödään kerman tai vaniljakastikkeen kera pääsiäisenä.

Virpominen

Palmusunnuntaina muistellaan sitä, kun Jeesus ratsasti aasilla Jerusalemiin pääsiäisjuhille ja kansa hurrasi heilutellen palmun oksia. Meillä pajut availevat sopivasti silmujaan kevään korvalla. Voimme kerätä niiden oksia ja koristella kauniiksi virpomisoksiksi. Virpominen on tapa toivottaa virpomisloruin menestystä ja siunausta omaisille ja ystäville.

Muutama sukupolvi sitten virvottiin vain Itä-Suomessa, jossa Palmusunnuntaita on sanottu Virposunnuntaiksi. Nykyisin pääsiäistrulleiksi, -noidiksi, -mummoiksi tai pupuiksi pukeutuneet lapset kiertelivät herkkujen toivossa virpomisoksien kanssa toivottamassa pääsiäisiltoa joko palmusunnuntaina tai pääsiäisenä.

Suomessa idän ja lännen perinteet ovat sekoittuneet - trulleina kiertely on ruotsalainen tapa. Tuloksena on supisuomalainen lasten pääsiäisperinne: virpova pääsiäisnoita.

Muna

Muna liittyy useimpiin kulttuureihin uuden elämän vertauskuvana. Kristillisessä perinteessä muna on myös kuva iankaikkisesta elämästä. Suklaisia pääsiäismunia on ollut jo 1800-luvun lopulla. Suklaamunien lopullinen läpimurto tapahtui vasta 1960-luvulla. Niin oikeat munat kuin suklaisetkin kertovat pääsiäisaamun yllätyksestä: hauta on tyhjä, Jeesus on kuolemallaan voittanut kuoleman.

Pääsiäismunia taituroidaan lasista, emalista, kullasta ja jalokivistä. Niitä siunataan ja lahjoitetaan, värjätään ja koristellaan, piilotetaan ja etsitään. Ortodoksikirkkoihin siunattaviksi tuotavat munat värjättiin punaisiksi tai sipulinkuorilla keltaiseksi, jotta ne erottuivat muista syötävistä munista. Pääsiäismuniin liittyy monenlaisia tapoja ja leikkejä.

Tiput ja pääsiäisruoho

Kanaemon haudottua munimansa munat, niistä kuoriutuu suloisia pikku tipuja. Kuolleen näköisistä rairuohon tai ohran siemenistä kasvaa hoidettuna kauniin vihreä laiho. Molemmat kertovat kuoleman voittamisesta ja uudesta elämästä.

Kukko

Kukko on kuva anteliaisuudesta. Kanatarhan kukko jakaa ruokansa kanojen ja tipujen kesken. Kukko on myös Jeesuksen vertauskuva. Se herättää aamuun ja karkottaa yön ja pimeyden.

Monessa perheessä on tapana laittaa pääsiäiskukkoa varten lankalauantain iltana pesä piiloon. Sinne käy yöllä kukko munimassa yllätyksiä!

Pupu

Monissa Keski-Euroopan maissa lapsille on uskoteltu, että pääsiäispupu on tuonut tai piilotellut suklaamunia etsittäväksi. Pikku puput liittyvät kevääseen, saahan jänis täällä pohjoisessakin ns. hankipoikaset. Puput ovat avuttomuuden ja Jumalaan luottamisen vertauskuvia.

Pääsiäispuutarha

On monia lapsiperheitä, joissa rakennetaan ns. pääsiäispuutarha, joka kuvaa Jeesuksen hautaa ja puutarhaa sen ympärillä. On haudalta vieritetty kivi ja enkeli sillä istumassa, kertoen pääsiäisen ilosanomaa: Jeesus on noussut kuolleista. Kuolemallaan kuoleman voittanut!

Narsissit

Pääsiäisliljat, narsissit ovat puhtauden ja viattomuuden vertauskuvia. Ihanat auringon keltaiset isot ja pikkunarsissit tuovat kevään ja ilon koteihimme, pihoille ja parvekkeille.

Keltainen on pääsiäisen tunnusväri. Kun pääsiäisaamuna aurinko nousee tanssii, koko maanpiiri kylpee kullankeltaisissa säteissä.

”Uudella vitsalla virvoitan, vanhan kuoren kirvoitan, enkä suurta palkkaa vaadi, enkä velkakirjaa laadi. Jumala sinua siunatkoon!”

Riitta Hellqvist, paaston aikana 2022

Tiesitkö että:

- pajunkissat ovat suomalaisia palmunoksia
- palmusunnuntain virpomispalkka haettiin vasta pääsiäissunnuntaina
- hiljainen viikko sai nimensä siitä, ettei pääsiäisviikolla soitettu kirkonkelloja
- kiirastorstai on vanha sydämen ja kodin siivouspäivä
- jos kiirastorstaina on kirkas sää, on kesällä hyvä onkionni
- varhainen versio mämmistä oli keitetty, imelä ruispuuro
- pitkäperjantaina ei ole tapana käydä kylässä
- ennen vanhaan pitkäperjantaina ei saanut edes nauraa eikä leikkiä
- lankalauantaina poltetaan Pohjanmaalla pääsiäiskokkoja noitien torjumiseksi
- vanhan uskomuksen mukaan aurinko tanssii noustessaan pääsiäisaamuna
- perinteisiä pääsiäisherkuja ovat olleet myös munamaito, verimakkarat, rieskat, jamakkapiiraat(rahkapiiraat), lammis- ja vasikanpaisti sekä uuni- että muut juustot
- pasha ja kulitsa ovat ortodoksien pääsiäisherkuja

Tapahtukoon Jumalan tahto

Pääsiäinen on tulossa. Ennen Jeesuksen ylösnousemista tapahtui Hänen ristinkuolemansa. Kaikkien ihmisten kaikki synnit naulittiin ristiin. Mitä tapahtui ennen ristinkuolemaa? Jeesus oli edellisenä iltana Getsemanen puutarhassa tuskissaan tietäessään tulevien päivien tapahtumat. Hän rukoili: ”Isä, jos tahdot, niin ota tämä malja minulta pois. Mutta älköön toteutuko minun tahtoni, vaan sinun.” (Luukkaan evankeliumi 22. luku jae 42)

Jo Isä meidän -rukouksessa Jeesus kehotti meitä rukoilemaan: ”Tapahtukoon sinun tahtosi myös maan päällä niin kuin taivaassa.” Etsin kirjahyllystäni ja löysin sieltä viisi Isä meidän -rukousta käsittelevää kirjaa.

Jeesuksen elämässä tapahtui täysin Jumalan tahto. Me aivan kuin hapuilemme sen toteutumista. Hänen tahdonsa me löydämme Raamatusta, ja se on, että rakastaisimme sekä Jumalaa että ihmisiä koko sydämestämme. Tätä tahtoa me rikomme usein itse kukin – mutta silloin saammekin turvautua armoon. Kaikki hyvä on armoa, ei meidän omaa tekoamme. Voimme rukoilla: ”Anna meille, taivaallinen Isä, rakkautta itseäsi ja lähimmäisiämme kohtaan.”

Jumala haluaa lähelleen

Jumalan tahto on vetää meidät lähelleen. Voimme rukoilla: ”Jeesus, haluan uskoa sinun elävän tällä hetkellä, koska nousit pääsiäisenä kuolleista. Anna minulle kaikki minun pahat tekoni ja ajatukseni anteeksi.” Tällainen

rukous on Jumalan tahto. Hän haluaa, että kaikki ihmiset kääntyisivät Hänen puoleensa ja saisivat ikuisesti elää Hänen kanssaan.

Taivaassa tapahtuu koko ajan Jumalan tahto: siellä ylistetään Jumalaa. Enkelit tietävät, että kaikkivaltias Jumala on täysin hyvä ja että Hän ansaitsee kaiken kunnian ja ylistyksen. Jumalan tahto ei maan päällä läheskään aina toteudu: teemme pahaa, koska olemme langenneita Jumalan hyvästä tahdosta. Ehkä lähimpänä Jumalan tahtoa maan päällä on vanhempien rakkaus lastaan kohtaan.

Nyt varmasti moni kyselee, onko Venäjän ja Ukrainan sota Jumalan tahto. Se ei todellakaan ole Jumalan tahto, vaan sallimus. Sota johtuu ihmisen pahuudesta. Sitä meistä ei kukaan tiedä, miksi Hän sallii tuollaisia kauheuksia.

Saamme kuitenkin luottaa Jumalan hyvään tahtoon elämässämme, kun haluamme elää Hänen kanssaan. Sotatilanteissakin meillä on lupa rukoilla, että sota loppuisi. Olkaamme me itse rauhantekijöitä! Sellaisia Jeesus kutsui Vuorisaarnassaan ikionnellisiksi.

Jumalan tahdon saa tietää siis Raamatusta. Sen lukeminen kannattaa aloittaa Matteuksen, Markuksen, Luukkaan ja Johanneksen evankeliumeista.

Teksti ja kuva: Kaija Taival

Täyden kuun valossa

Pääsiäispäivän ajankohta määräytyy siten, että se on kevätpäivän tasausta seuraavan täyden kuun jälkeinen sunnuntai. Se ajoittuu juutalaisten pääsiäisjuhlan mukaan, koska Jeesus ristiinnaulittiin sen aikana.

Jos talvella täyden kuun aikaan on selkeä sää, on yölläkin valoisa. Monilla paikkakunnilla järjestetään silloin kuutamohiihtoja. Hiihdetään porukalla usein jäätä pitkin ja perillä paistetaan nuotiomakkaraa ja nautitaan täyden kuun lumosta.

Kuu itsessään ei ole valaiseva vaan heijastaa auringon valoa. Auringon valo on energiaa, jota ilman ei voisi olla elämää. Raamatussa aurinko on Jeesuksen vertauskuva. Hänhän sanoi: ”Minä olen maailman valo. Joka minua seuraa, se ei vaella pimeässä, vaan hänellä on elämän valo.”

Jeesus sanoi myös seuraajilleen: ”Te olette maailman valo.” Me olemme kuin kuu: meistä itsestämme ei lähde mitään valoa, mutta jos tunnemme Jeesuksen ja hänen sanansa, voimme heijastaa Jeesuksen valoa.

Jumalan sanan valolla on samanlainen vaikutus kuin auringolla. Se lämmittää elämän koleudessa, antaa voimaa väsyneelle ja luo uutta elämää. Se myös suojelee, koska se valaisee elämänmatkaamme, ettemme eksyisi tai vahingoittuisi.

Raamatun lopussa kerrotaan uudesta maasta, jonka Jumala luo. Siellä ei aurinkoa eikä kuuta enää tarvita. Jumala itse on silloin kaiken valon ja energian lähde.

Teksti ja kuva: Anita Ojala

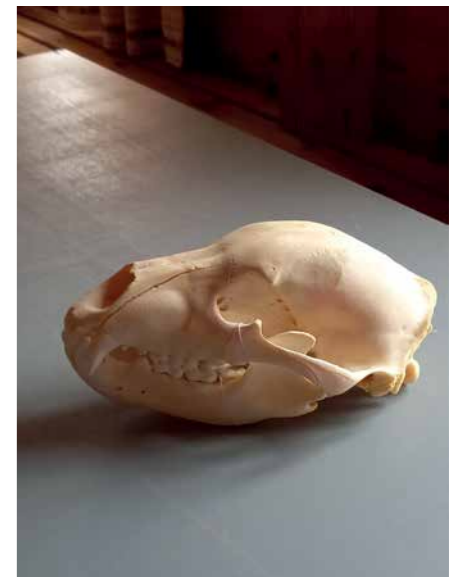
Vanhan valokuvan tunnistus

Virran Varrelta -lehden joulunumerossa oli kuva pariskunnasta, johon kysyttiin tunnistusta. Eila Ankeriasniemi on tunnistanut pariskunnan sukulaisikseen. He ovat Anna ja Eemeli Leppäkoski nuoruudenkuvassa. Anna o.s. Venttola Venttolahdesta.

Karhun kallo

Päijälän Seudun kyläyhdistys on saanut lahjoituksena Markku Liehun 28.8.2020 Vinkkiällä ampuman karhun kallon ja taljan. Luonnonvarakeskus antoi luvan luovuttaa ne yhdistykselle näyttelytarkoitukseen. Karhu ammuttiin vahinkoperusteisen poikkeusluvan perusteella, eli se oli tehnyt paljon korvauksia vaatineita tuhoja mm. mehiläistarhoilla. Karhu oli pieni, noin 100-kiloinen.

Teksti ja kuva: Ulla Lahtinen

Tuomaalan tila /Rakenna itse oma pakettisi!

-mökkivuokrausta

-kanootti-, kajakki-, sup-lautavuokrausta Pitkävedellä tai melontareitin alkuun kuljetettuna

-sauna ja/tai yöpyminen Tuomaalan saunakamarissa tai aitassa + aamupalamahdollisuus

www.tuomaalantila.fi/ Hannu Lahtinen 0500 304769

Koe Pitkäveden melontareitin lumo!

Opastetut melontaretket, kajakkivuokraus, sauna ja majoitus (aitta ja tentsile)

p. 050 5366 347

www.oskliippa.fi

Instagram: @liippa_official

@ojastenlahdentila

FB: @oskLiippa

Kesän opastetut retket:

26.5.2022

11.6.2022

7.7.2022

21.7.2022

Yön yli -retki:

30.6.-1.7.2022

Haluatko osallistua lehden tekoon, tai onko sinulla kenties juttuideoita?
Ota yhteyttä Ulla Lahtiseen: ullalah48@hotmail.com